

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta 1 gld. 20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Národní tiskarni“ v Tavčer-jevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Šmarja) pod Ljubljano se nam piše: Pri nas imamo pošto v Šmarji, a poštarji so skoro eno uro daleč proč od Šmarja, v g. Lukmanovi hiši čisto na samoti. Tako se naša pisma in časopisi skozi naš kraj še dalje peljo in če hočemo pismo za v Ljubljano oddati, moramo eno uro daleč proti Dolenjskemu iti na samoti. Da bi to neprilичnost in krivičnost odpravili, prosimo že več kot dve leti: naj bode šmarska pošta v Šmarji in ne daleč tam zunaj na samoti. V tej zadevi so bile že deputacije pri dež. predsedniku in celo pri trgovinskem ministru. Razne vloge smo že odpošiljali, preiskave imeli. A še zdaj nij nič iz vsega, da si je nam minister trgovinstva obljubil, da se naši prošnji gotovo ustreže, ako je tako, kakor smo dejali.

Zadnje dneve je bilo slišati, da vendar enkrat predremo s svojo prošnjo. A kaj stori g. Lukman. Napravi dva človeka, necega mešetarja in pa plemenitega kovača Lichtenberga, da po hribih, med kmeti kamor vsako leto niti eno pismo ne pride, podpisov nabirata za Lukmana in proti nam. Upamo pa, da se bode od dotične c. k. strani stvar preiskala in storilo to, kar je po naravi, pravici in postavi prav, ne pa zmirom to, kar en Lukman hoče.

— (Iz Litije) se nam piše 2. dec.: Tudi pri nas se je včeraj in denes 25letnica cesarjeva slovesno praznovala. Bil je na prosto voljo sinoči celi trg razsvitljen. Ali velika neprevidnost, in graje vredno ravnanje

se je godilo od strani gosp. c. kr. okrajnega glavarja Šenvetra. Dal je namreč zakuriti na tukajšnjem velikem mostu čez Savo, ki veže železnico in naš trg. Končnica pri mostu je še denes vsa osmojena. Vsak mali otrok bode priznal, da tak most, katerega ograja je smoljena, in posebno v takem vetru, kakor je sinoči bil in žarke do četrta mosta daleč zanašal, je bil v veliki nevarnosti. A ne samo c. kr. most, ampak tudi celi naš trg bi bil lahko pogorel.

— (Iz Trsta) se nam piše 7. decembra: V tržaškem deželnem in mestnem zboru je bil na dnevnem redu učni jezik v realnih šolah. Lahi so nasvetovali, da mora biti le italijanski, ter so nasvetovali svoj jezik, prezirali pa popolnem slovenskega in tudi pobijali nemškega. Nemška realka naj se po starešinskem mnenju odpravi. Svetovalec Fanetič podpira ta ves predlog ter omenja nemčevanja in birokratiškega vedenja v Trstu. Okoličanski poslanec dr. Lozer, kateri jako mirno in taktno govori, tako, da kadar on vstane, nastane občna tihota, navaja številne date šolarjev v realki, kateri so po narodnosti Italijani. Dalje protestuje dr. Lozer, kako more mestno starešinstvo tu objavljati, da Slovenci, katerih je ogromno število, ne potrebujejo srednjih šol, ker so kmetje delavci in pa zidarji? Na drugi strani pa, da je Nemcev premalo, da bi potrebovali srednjih šol! — Vladni komisar g. Rinaldini pobija starešinski predlog ter dokaže, da je šolski fond prav slab, da ima komaj 12000 gld. da dohodki tega fonda ne pripuščajo na te stroške realke izdržavati,

da vlada vsako leto 60.000 gld. potrosi za realko. Nadalje pokaže, da italijansko mestno starešinstvo le na to meri, da bi se nemška realka zaprla in na nje mesto italijanska vzdignila, kar pa vlada nikdar pripustila ne bode.

Ker so se lahonski poslanci le na §. 19 državnih osnovnih postav sklicavali zaradi svoje narodnosti, vstala sta tudi g. Naber goj in Nadlišek, ter je Naber goj vprašal, ali ima §. 19 le za Italijane veljavo, ali pa tudi za druge narode. Gospod Naber goj predlaga, naj se slovenski jezik v realkah, kot obligatorični predmet uči. Jako dobro bi bilo, da vendar enkrat bi okoličani tudi priliko imeli, svoje otroke višje izobraževati, ker ne premoremo jih v daljne kraje pošiljati v šole. — Dr. Piteri, že znani nasprotnik slovanstva, trdi, da po statistiki ima Trst 85000 Italijanov (?) in le 8320 Nemcev, potem, da v okolici je 2900 otrok za šolo, pa jih 60 od stotine v šolo zahaja, in kako bi se moralo to še dalje trditi, da je treba slovenski jezik v šolo uvesti, in pravi z gotovim upanjem, da bo deželni zbor za predloge glasoval; potem je bila seja sklenena. — Opozorovati moram poslance okolice, da se pred ko morejo snidejo, ter povabijo tudi nekatere može iz okolice in se posvetujejo o tem, da se začne program po točkah spolnovati in zboru po tem predloge stavijo. — Nadalje naj interpelira že v prvi seji mestno starešinstvo, kako da je magistrat prošnjo Rojancev nazaj poslal, katera je bila, da bi se odstranil nemoralni učitelj Bonina in prestrojil nepotrebni laški III. razred v slovenski.

— (Okrajne priklade) l. 1873 v slovensko-štajerskih okrajih so precej različne. Najvišje (40 kraje. od goldinarja direktnega davka s prikladami) so v gornjegraškem okraji; po 30 kraje. so naložili okrajni zastopi konjiški, sv. lenarski, marenberški, breški, rogatski, šoštanjski, laški in slovensko-bistriški; po 25 kr. kozjanski in ljutomerski; 22 kr. celjski; po 20 kr. vranski, ormuški, sevniški, šmarski, ptujski in sloveno-graški; 19 kr. mariborski in 15 kr.

gornje-radgonski okrajni zastop. Na nemškem Štajerskem ima najvišje priklade (40 kraje.) Stainz; najnižje (8 kraje.) Marijino Celje.

— (Iz tržaške okolice) se praški „Politiki“ piše program in terjatve tržaških Slovencev (pravično pomnoženje slovenskih poslancev, uredenje slovenščine v ljudske šole in urada, itd.) in poudarja, kako napačno dela vlada, da italijenisime podpira.

— († Dr. Spacapan,) advokat v Ipavi, odločen in v zadnjem času jako delaven ud naše narodno-svobodomiselnne stranke, je umrl. — Fajmošter Grabrijan ga nij hotel pokopati, ker je bil liberalec. To nij po Kristusovem nauku ravnano, temuč po farško.

— († G. Mos,) uradnik pri ljubljanski pošti, narodnjak skozi in skozi, je nagle smrti umrl.

— (Na ljubljanskem močvirji) se je 4. dec. prva podružna, ekskurendna šola odprla. Zadnji čas je bil, ker sramota za ljubljansko mesto, da za svoje okoličane, ki v mestno kaso davek plačujejo, skoro nič ne stori. Tacih šol je še več treba.

— (V Ilirski Bistrici) se je pri praznovanji 25letnice cesarjeve nabralo 100 gl. za obleko ubogim šolskim otrokom.

— (V Škofji Loki) se je ob 25letnici nabralo 50 gl. za uboge, 50 pa za ustanovljenje obrtniške šole.

— (V Ljubljani) se je za uboge nabralo in razdelilo ob 25letnici 1868 gld.

— (Ubožnim otrokom) in sicer 80, je katoliška družba v nedeljo v čitalnici delila obleko.

— (O strašni nesreči) se nam iz Notranjske piše: V Prestranku na Krasu je cesarska kobilarnica. — Bil je v sredo 3. t. m. semenj v bližnji Postojni. Kontrolorjeva kuharica se odpravi tja, da nakupi raznih reči. — Gospod veli enemu hlapcev, naj napreže konja, ter jo pelje v Postojno. A neubogljivi hlapec napreže kobilico, ki je vajena voziti le s paroma. — Odpravljaje se iz Postojne domov, sreča kuharica ženo pristranskega krčmarja. Da ne bi hodila peš poldrugo uro daleč, veli jej, naj prisede.

Dalje v prilogi.

Pridejo do Matenje vasi. Onda so precejšnji klanci. Pred hišo, po domače „pri Jagru“ se splaši kobilica; hlapcu nij bilo moč, pridržati jo; ljudi tudi nij bilo blizu, akopram je hlapec klical na pomaganje. Ob kraji ceste so postavljeni kameni, kot je navadno pri velikej cesti. — Voziček zadene ob tak kamen, kuharica, krčmarjeva žena in voznik se zvrnejo, voz se zvrne na-nje; konj pa je bil pretrgal štrange, ter jo v divjem diru mahnil domov. Krčmarica je takoj obležala mrtva na mestu, kajti znak je bila priletela z glavo ob kamen cestni, ter si razdrobila črepinjo. Tudi kuharica in voznik sta zelo ranjena, vzlasti voznik, ki si je razbil vso glavo; boje se, da bode umrl na ranah.

— (Nesreča.) Piše se nam: V ponedeljek in vtorek je po Gorenjskem posebno po kokriški dolini razgrajal tako hud sever, da je več sè slamo kritih poslopij odkril in več kozolcev podrl; tudi druga nesreča se je pripetila. Ko postiljon, ki vozi pošto iz Kranja po kokriški dolini na Koroško, pride sè svojim pokritim vozom do Polajnarjevega klanca nad Preddvorom, potegne tako hud veter, da mu voz s konjem vred prevrne ter s ceste v dolino prekuene. Konj je takoj na mestu mrtev obležal; tudi voz se je poškodoval. Poštne pošiljatve in pisma so nepoškodovane ostale. Postiljonu se nij nič zgodilo.

— (Nesreča na železnici.) Iz Reke se nam piše: Velika nesreča se je pripetila denes na karlovško-rečki železnici. Poštni vlak, kateri se je v jutro iz Reke proti Karlovcu odpeljal in ki je baš denes nenavadno dobro obiskan bil, prekuenil se je iz enega visokega nasipa blizu postaje Bakar v globočino. Štiri osebe so takoj na mestu mrtve obležale, okolo dvajset ljudi je pa jako težko ranjenih. Govori se, da je te nesreče burja kriva, katera že res več dni strahovito razsaja, ali mogoče, da je vsled preneglega voženja v okrožji (kurve) bežna moč (fliehkraft) vozove iz steze vrgla. To je že druga nesreča, katera se je na tej progi, v kratkem času, odkar je odprta, pripetila. Žalosten prizor je bil na večer na rečkem kolodvoru, kamor so mrtve in ranjene pripeljali.

— (Požar.) Iz Hrušice v Istri se nam piše: V nedeljo 7. t. m. okolo 6 1/2 uri zjutraj vnela se je hiša ravno sredi naše vasi, burja je še precej razsajala in v malem času bila je polovica vasi v strašnem plemenu. Ne ve se še, kako je ogenj, ali v kuhinji, ali hlevu na dan prišel, naj bolj gotovo je pa zadnje; ker nek mož je vstal okolo 2 zjutraj, prižgal si luč in šel je v hlev, da bi konja naštil in napojil, ker ob 4. zjutraj imel je že biti v Podgradu, da bi c. k. davkarja A. R., kateri je, brez da bi svojim uradnikom prej kaj povedal, zginil (službeno?) in se v Trst odpeljal. — Mile darove za uboge sirote naj se pošiljajo č. g. Francu Šabec-u, nadžupniku v Illirskem Podgradu.

— (Samoumor?) Iz Šmartnega pri Litiji se nam piše: V nedeljo se je obesil v Jablanških lazih kmetski fant F. Kastelec, po domače Črmažev. Bil je ta pri svojih znancih zelo priljubljen, kar kaže uže to, da so fantje po noči v hosti pri njem bili in ogenj kurili. Remen je bil tako ohlapno okolo vratu zadržan, da se ne more vedeti, ali se je Črmažev sam obesil, ali ga je kdo zadušil in obesil. Komisija je prišla, in je odločila, da je bil znorel.

— (Uboj.) Od sv. Urbana pri Ptui se nam piše: Tukaj so v noči 30. nov. t. l. 7 mladi fantje z oženjenim Janžom Rojkom iz Trnovec, v krčmi Halijančevi v Ločkem vrhu kartali, pri tem se svadijo in Rojka zunaj hrama tako stepo, da so ga brez vsmljenja ubili. Morilci, fantje, Justijan Sebernik, dva brata Karol in Martin Rajšp in Tolpak so k c. kr. sodnji v Ptui odpeljani.

— (Ubil se) je Jakob Zelič iz št. Ruperta pri Celji, ko je na stopnicah iz krčme grede pal.

— (Volka), ki je 84 funtov vagal, je ustrelil nek lovec pri Kupleniku v Bohinji.

— (Meso v Ljubljani) se prodaja po tarifi za december: najboljše od pitanega vola po 30 krajcarjev funt. Slabejše od volov in krav po 27, 23 in 19 krajcarjev.

Politični razgled.

Notranje dežele. — V držav-
nem zboru predsednik Rechbauer ne
bode pustil brati spomenice čeških poslan-
cev, zakaj ne pridejo v državni zbor. Kaj se
gospodje ustavoverci tako zelo boje svo-
bodne besede protivnikov, da jo morajo tudi
na ta način zatirati?

Poslanska zbornica je sprejela
spremembe gospodske zbornice o finančni po-
stavi s 135 glasovi proti 118. Slovenci so
proti glasovali. Dr. Razlag interpeluje vlado
zarad previsokih pristojbin na Kranjskem.
Zbornica je odložena do 21. januarja.

Dunajski „Vaterland“ in praški „N.
Listy“ vesta pripovedovati, da so v višjih
krogih zopet enkrat prišli do spoznanja, da
se je treba s Čehi pomiriti. — Nam se ta vest
kaj neverjetna zdi, da si bi jej radi verovali.
Zdaj v tem hipu nij nikjer izgleda, da bi
ustavoverni sistem majal se.

V **moravskem** deželnem zboru se
je predsednik branil, da bi se bralo dr. Pra-
žakovo pismo, ki protestuje zoper delovanje
sedanje vlade. Pražak je vendar prosil, naj
se bere, in je malomarno konfiskacijo kot
nekaj v parlamentarizmu nezaslišanega ime-
noval. Pismo se nij bralo.

V **gališkem** deželnem zboru je —
kakor se nam za denašnji list prepozno te-
legrafira — knez Čartoriski s 14 tovariši
stavil predlog, naj deželni zbor sklicevaje
se na pravno obstoječe deželne postave pro-
testira „zoper to, da se mu je vzela pravica,
voliti poslance v državni zbor; dalje zoper
upeljanje direktnih volitev brez sodelovanja
deželnega zbora, akoravno se je temu večkrat
ugovarjalo; končno zoper sedanje obravna-
vanje javnih zadev, katero škoduje državi
in deželam. Deželni zbor se zavaruje proti
upeljanji direktnih volitev.“

Vnanje države. Kakor se kaže,
francoska mračnjaška vlada svojih postav,
pred vsim razvpite municipalne, ne bo brez
vsega protivenja na dan zrinila, in bo bržkone
opoziciji morala marsikaj priznati, ki ima v tem
vprašanju ne le na levi, ampak tudi v skrajni
levici precej borilcev. V narodni skupščini
so namreč vendar še nekateri trmasti kon-
servativci, ki decentralizacijo, za katero so
se celo svoje politično življenje borili, ne bodo
meni nič tebi nič sedemletni diktaturi žrtvo-
vali. Pač je poročilna komisija zložena iz
devetih privržencev, a le šestih protivnikov
predlaga, a iz tega samega se ne da še skle-
pati, kaka bo razmera večine proti manjšini

v polni hiši. Menda šestéri udje manjšine
zastopajo 318, deveteri udje večine pa le
292 glasov. Manjšina komisije je v tem slu-
čaju tedaj faktični izraz zbornične večine, zato
nij gotovo, bo-li municipalna postava prika-
zala se iz debat v oni obleki, v katero bi jo
ministri radi napravili.

V **Bazainovi** pravdi je vladni ko-
misar končno predlagal v zatožnem pismu
navedeni članek vojaškega kodeksa: degra-
dacijo in smrtno kazen.

Nadškof grof **Ledochowski** nij hotel
odložiti 1. decembra mitre, kakor se je ter-
jalo od njega. Med tem je bil zarad postavl-
jenja nekega duhovna z ozirom na vztrajno
upiranje na sedem tisuč tolarjev globe ali
pet let ječe obsojen.

Nemška „Germania“ objavlja dve
pismi, ki sti gotovo najbolj imenitni, kolikor
se jih je dozdej tikoma pruskega cerkvenega
prepira pisalo, namreč poziv višjega predse-
dnika Güntherja na nadškofa Ledohovskega,
naj mitro odloži, in pa nadškofov odnikalni
odgovor. Prezident našteva cel register gre-
hov, ki jih je nadškof storil, in sicer v res-
nem in določnem tonu. Dokazuje mu, da nij
sam nadškof ustavnim postavam se zoper-
stavljal, nego da je tudi duhovenstvo in po-
svetne ljudi zoper vlado šuntal, zaradi česar
ga terja, naj škofovski stol zapusti. Nadškof
je takoj drugi dan odgovoril, in sicer prav
osorto; koncem lista pravi, da vlada nema
pojma za katoliško vero. V naučnem mini-
sterstvu se je izdelala velika spomenica o
pregreških Ledohovskega, katero je Bismark
podpisal in ki se je sodnijskemu dvoru za
cerkvene zadeve izročila kot zatožno pismo,
ker je obrok za nadškofov prostovoljni od-
stop že potekel.

Zbornica **pruska** je sprejela predlog
tikoma odpravljenja časnikaškega davka z
359 glasovi proti 6. Minister Camphausen je
povedal, da je pruska vlada zaveznemu svetu
predložila, naj razglasi urno državno tiskovno
postavo, in naj časnikaški davek z državno-
tiskovno postavo odpravi.

Gospodarske stvari.

Kako bi se vinoreja povzdignila?

(Konec.)

Dalje se vé si le velika množica enakega
pridelka na vinskem trgu zamore veljavo
pridobiti. Tedaj je vprašanje, kako bi se
dobilo veliko enakaga vina skupaj?

Kaka dežela, ki se vinorejo peča, naj
bi razdelila v okraje, kjer raste enako vino.

V vsakem naj bi se osnovalo društvo vinorejcev. Vsak ud tega društva naj bi dajal v društveno klet svoje vino pokusiti. To naj bi se potlej cenilo, in zapisalo.

Ako bi se vino cenilo, bi vsak vedel, kaj je prava cena njegovega pridelka. Zdaj pa večidel le kraj odločuje, kjer je vino rastlo; in vina, ki se v drugem kraju pridelajo, se slabše plačajo, akoravno so znabiti iz bolj žlahtnega grozdja. Dokler pa se ne bodo skrbno pridelana vina boljše plačevala, tako dolgo se žlahtnejše trte ne bodo sadile.

V tem, da bi se velika vinotržna družba osnovala, zveličanja za vinorejo iskati, se mi zdi napačna misel, kajti družba, ki bi z veliko milijoni delala, bi potlačila vse male vinske trgovce, ona bi določevala vinske cene, se ve da, majhne, kajti to je že v bistvu takih družb, ki bile vsem gospodarjem, ki se z vinorejo pečajo, največja škoda.

Brez dvoma je, da poljedelstvo in vinoreja v primeri manj donašata, nego obrtnija in kupčija. Zaduje namreč tudi vlada podpira; zakaj bi tudi vinoreje in poljedelstva ne? Zakaj ne gleda, da bi se z zboljšanjem vinoreje blagor naroda povzdignil?

Obdarovanje zaradi dobrega vina je neumnost. Vino nij tako zelo od pridnosti vinorejca odvisno, ampak od kraja, kjer raste, tedaj so te premije vse drugačje, kakor postavim premije za lepo živino. Ono si kmet sam se svojo skrbjo zredi, vino pa samo zraste, in se ravna z dobrotjo po kraji, kjer raste.

Še večja neumnost je zapovedovanje, kdaj naj se grozdje trga. Ta sila je svobodni nasprotna; vsakdo naj spravlja vino, kadar se njemu bolje zdi. Upamo pa, da se bo ta neprilичnost kmalu povsodi odpravila, kajti, ako se bodo vina po dobroti in pa po kraji, kjer rasto, kupovala, potem ne bo nikdo z trgatvijo hitel.

Svojim rojakom v prevdarek.

(Spisal dr. G. J.)

Gospodarji! urno v gozd, in posekajte drevesa, ki jih mislite rabiti za stavbo, zadnji čas je.

I.

Vsakteri izkušeni človek, ki se je kedaj pečal z lesom, bodi si s tesarskim ali drugim, vé, da nij vse eno, kedaj se drevje, katero se ima za stavbo itd. rabiti, poseka; ampak da les, ki se podira, kadar je sok iz njega stopil, to je meseca grudna, veliko dalje trpi, in je jako močnejši in trdnejši od onega, ki se poseka, kadar je muzeven.

V Westfalnu in Lipi so nalašč poskušali drevje za stavbo, v raznih časih sekati, da bi se natanko prepričali o trpečnosti lesa, in ta poskušnja je pokazala ta-le nasledek:

Štiri smreke, enake starosti in velikosti, enako zdrave v istem kraji zrasle, so posekali koncem meseca grudna, koncem prosinca, svečana in sušca. Obtesali so jih v 30 čevljev dolge, 6 palcev široke in 5 palcev debele brune, tako da je stržen lepo v sredini ostal. Ko so bile suhe, so jih položili na primerne podloge, potežili in tako pustili, da bi skušali njih moč in trdnost.

Drevo, ki se je posekalo meseca grudna, je trpelo naj dalje, ono meseca prosinca za 2 procenta manj, — ono meseca svečana za 20 procentov, drevo pa, posekano meseca sušca, celo za 38 procentov manj kakor prvo, ki se je podrlo koncu meseca grudna! To se pravi: bruno, posekano koncu meseca grudna, je nosilo 100 ct. teže, drugo, posekano v prosincu le 82 ct., tretje, podreno v svečanu, 80 ct.; drevo pa, ki so posekali koncu meseca sušca, komaj 62 ct. naložene teže, katera se je bila nakladala tem sicer v debelosti kakor v dolgoti celo enakim brunom, predno so se zlomile! —

Na dalje: Iz enako debelih in dolgih, enako močnih in mladih smrek, kojih so posekali nekatere koncem meseca grudna, druge koncem sušca, o iztesali stebre štiri palce v premeru (Durchmesser) meroče, in ko so bili dovolj suhi, so jih zabili 3 čevlje globoko v zemljo. — Kaj se je pokazalo? — Prvi, meseca grudna posekani stebri so trdno stali in še močni bili do 16 let, med tem ko so sprhneli drugi od meseca sušca že v 3 do 4 letih! —

Od dveh smrek, posekanih, ena koncem grudna, druga koncem svečana, so zakopali vsake en kos v mokro zemljo, — prvi je trpel in je bil še čvrst do 16 let; drugi pa je bil popolnem segnil v — 8 letih! —

Iz tega se mislim jasno razvidi, da gospodar le sam sebi škoduje, ako drevje, katero misli rabiti, ne seka v pravem času, to je, ob koncu meseca grudna.

Iz Srbije se javlja, da ima komisija katera se je že v zadnjem zasedanji skupščine izvolila, že od 15. novembra dela. Finančni minister ji je dozdal tri predloge uležil: kovanje srbskega srebrnega denarja, ki bo imel ime srbljak; dalje, naj se na porabo tobaka naloži davek, (na pridelovanje tobaka ne), in, da naj se upeljejo metrične mere in vage. Minister ima še veliko predložiti. Najvažnejše teh predlogov so: 1. ustanovljenje nacionelne banke. 2. ustanovljenje borze za blago in efekte. 3. uredjenje razmér delniških društev. 4. poiskanje sredstev, da se žugajoča realiteta kriza odvrne. Kar se tiče narodnega gospodarstva, bo imela letošnja skupščina veliko važnost.

— Tudi na Ruskem kaže zahodno evropska denarna kriza svoj upljiv. Naprave se je polastila kakor epidemija ruskih luk, ki posredujejo kupčijstvo z inostranstvom. Iz Odese se naznanjajo čedalje bolj bankroti, zdaj večji, zdaj manjši, ki razširjajo med tamošnjimi kupci velik strah. Med večjimi firmami, ki so v Odesi falirale, je ena, katere pasiva znašajo pol drug milijon sr. rubljev; neka druga pa ima 1,200.000 sr. rubljev pasiv. Pri drugih falimentih plavajo pasiva med 100.000 in 1.000.000 rub. Kreditne banke, ki so povsodi dale, terjajo zdaj, kolikor mogoče hitro, da je zmešnjava še večja.

Razne stvari.

* (Žalosten prizor na morji.) Angleški listi pišejo o čudnih dogodkih, ki so jih mornarji ladije „Eden“ na vožnji v Valparaiso imeli. Na ladiji je bilo 150 sodov smodnika in veliko užigalnega blaga.

Že dvajset dnij je plaval „Eden“ po gladkem morji, kar se začne kapitan čudno obnašati. O polnoči 7. novembra začne straža vpiti, mornarji se zbude, in ko pridejo iz svojih ut, vidijo kapitana z nabitimi revolverji v roki, ki je žugal, da bo stražo vstrelil. Mornarji so bili v tem, gotovo ne prijetnem položaji zelo hladnokrvni, in so pogovorili kapitana, naj gre v kajuto in naj zaspi. Kapitan to stori, in mornarji zopet pospe. A komaj preteče pol ure, začne straža zopet razsajati. Zopet priteko brodniki, ta pot je bil prizor še hušji, kakor prej, ko je bil nori kapitan sè samokresi oborožen. Kapitanova uta je bila v ognji. Blizu zraven pa smodnik. Odlašati je bilo nevarno. Drugi častnik in ladjini tesar gresta in s silo udereta zaklenene duri. Kapitan je veselja skakal, in je bil od glave do peta oborožen, hodeč sem ter tja. Ko zagleda častnika, ga obstreli, da ga je tesar moral ven nesti. Ker je bilo vse s parafinom napojeno, da tedaj nij bilo moč pogasiti, in bi bilo odlašanje prineslo vsem gotovo smrt, šli so brodniki hitro na veliki čoln zraven ladije, katero so brž v morje odrinili. Ko se je to vršilo, skoči kapitan med brodnike, vstrelil enega, drugemu pa nož v hrbet zasadi. Brodniki so planili na kapitana, ga razorožili, in kmalu je bilo vse v odvezanem čolnu, razen kapitana, katerega so na vso moč silili, naj gre k njim; a on nij hotel, in treba ga je bilo sè silo spraviti z ladije, na kateri mu je ogenj že čez glavo švigal. Ko so bili mornarji malo proč od ladije, treskne na enkrat, in goreči kosi so leteli v zrak, potem pa zopet sikaje v morje padli. Naenkrat je vse tiho. Mornarji se peljejo v temni noči dalje, i k sreči jih je videla drugdan ladija „Juanita“ in jih vzela v svoj brod. Kapitan je bil štiri dni zvezan na ladiji, potem pa je o priložnosti prišel iz zapora, ter skočil v morje, iz katerega se nij več prikazal. Zakaj je znorel, nij znano; tudi govoril nij nič.

* (Prepoved.) Ker je nevarnost, da bi se trtna uš „*phylloxera vastatrix*“ še bolj ne razširila, sklenil je minister poljedelstva v sporazumljenji z ogersko vlado, da prepove uvažanje takih trt, ki imajo že korenine. Rozgovi se smejo uvažati, če niso zatlačeni z vinčevjem. Ta prepoved velja za vse v državnem zboru zastopane dežele.

* (Zarad odpeljanja svoje žene pred sodnijo.) Preteklo poletje je iz Insbruka odpeljal neki podolski mladeneč lepo deklico. Na Dunaji so ga dobili, in ubežnika sta morala neprosto voljno nazaj iti.

Mladi mož je moral pred sodnijo stopiti. Stvar se bo čudno iztekla, ker v tamošnji cerkvi sv. Miklavža sta bila ubežnika v nedeljo v prvič, v drugič in v tretjič oklicana, akoravno je zdaj v adventu „prepovedan čas“, in še tisti dan poročena. Drugi dan pa je bila zoper oženjenega mladenčca končna obravnava pri sodniji, ker je bil svojo lastno ženo odpeljal. Medeni tedni so se čudno začeli.

* (Dvoboj.) Maršal Manteuffel se je dueliral zadnje dni z generalom Gröbenom. Uzrok je bila že dolgotrajna neprijaznost med obema družinama. V francosko-pruski vojski je prišel Gröben pod Manteuffla, in ta mu je večkrat kazal očitno sovraštvo, tako dolgo, da ga je Gröben pozval na dvoboj. Manteuffel je to naznanil, in Gröben je bil obsojen na eno leto na trdnjavo. A kralj ga je takoj pomilostil. Gröben je zopet Manteuffla na dvoboj terjal, ki je pa za Gröbena slab konec imel, kajti Manteuffel ga je ustrelil v trebuh, da bo bržkone umri. Takoj po dvoboju je Manteuffel v Peterburg odšel. Vsi možki udje Gröbenove družine so se zakleli, da ne bodo prej počivali, da bo Manteuffel ubit. Tako krvavo maščevanje se tudi na Korziki nahaja.

* (Opravičenje nekega časnikarskega urednika.) Če je kateri izgovor opravičen, da kak časopis nij o pravem času izšel, je gotovo oni, ki ga je pisal urednik „Panama Stara“ svojim naročnikom: „Ker so vladni vojaki vedno streljali na vrata mojega uredništva, tako, da mi je dvanajst krogel tik za glavo letelo, prosim vse čestite naročnike, naj ta neprijetni slučaj malo premislijo, pa bodo videli, zakaj nam nij bilo mogoče svojih reporterjev in stavecev pregovoriti, da bi v sredi tako motečega streljanja delali.“

* (To je sitno.) Te dni so v neki kavarni na Dunaji tatu ravno takrat prijeli, ko je hotel nekemu slikarju sukno in 370 gl. ukrasti. Ko so ga pritirali na policijski komisarijat, je tat zelo obžaloval, da se mu nij posrečilo izmekniti sukne in lepega denarja, ki je bil notri, in je rekel komisarju: „To je sitno, ravno v naj boljšem letnem času človeka iz delovanja potegnejo.“ Tudi onu sukno, v kateri je bil, si je tat v tem letnem času „prideloval“.

* (Tiskovna svoboda v Zedinjenih državah.) Pri nas se listi konfiscirajo, kadar se policiji poljubi, a v Ameriki je to vse drugače. Tam pišejo listi črez vladne može n. pr. tako-le: „Dokler je bil prezident

Grant akcijonar znanega Sanacu-društva, je prav dobro stala. Komaj je g. Grant akcije, do katerih je prišel po potu, kateri njemu nij „nenavaden“, prodal, pa je društvo bankerot naredilo.“ Neki drug list unijski piše: „Ker governer Campbell menda ne ve, da je za svojo službo čisto nesposoben, in da ga imajo prebivalci teritorija skoraj vsi brez izjeme za sleparja, vprašamo ga, da-li hoče svojo službo radovoljno popustiti, ako bi ga devet desetih glasovalcev teritorija to terjalo. Prosi se odgovora: Da, ali ne.“

* (Vse nemško.) Tikoma italijanskega prestolnega govora se po Rimu pripoveduje anekdota, ki pojasnjuje, kako so Francozi razžaljeni, da se jih Viktor Emanuel v govoru nij nič spomnil. Pravijo, da je koncem seje francoski poslanec k Minghettiju stopil, ga nemški nagovoril, ter ga vprašal, da-li je z govorom zadovoljen. „Seveda, odgovori Minghetti, a zakaj govorite z menoj nemški?“ Na to mu odgovori francoski poslanec: „O, saj dandenes nij drugega jezika, kakor nemški. Mi smo vsi Nemci! Saj drugega menda ne more na svetu biti, kakor Nemško in nemški jezik.“

* (Igrača sè številkami.) Črke imena Mac-Mahon, omenja neki francoski list, imajo v alfabetu sledeča mesta: M=13, a=1, c=3, M=13, a=1, h=8, o=15, n=14. Ako se te številke skupaj seštejejo, se dobi številka večine (68), s katero se je za podaljšanje Mac-Mahonove oblasti glasovalo.

* (Strašna grozovitnost.) V vasi Stermaning na gornjem Avstrijskem je žandarmerija te dni nečloveškemu dejanju na tled prišla. Neki kmet z imenom Mörtebauer je imel v nekem umazanem kotu svojega živinskega bleva zaboj, v katerem je imel svojega brata zaprtega. Zaboj stoji nad kanalom, skozi kateri se gnojnica odteka, in ima za dno lesene prekle. Nesrečnež je oblečen v umazano srajco, je strašno suh, in ima vse skrivljene noge, da ne more več hoditi. Jed se mu je podajala v lončenem piskru, katerega nij nikoli nihče umil. Jed je moral z roko iz piskra jemati. Mož je nesnage in mrčesa ves poln, ima dolge lase in brado, in je na duhu bolan. Sodnija preiskuje to v nebo vpijočo stvar in živinski brat bo menda dobil nasluženo kazen.

* (V la Trappe) je umrl te dni pater Ambros. Bil je deset let trapist; pred ustopom se je imenoval marquis Emil de Beaumont de Montfla, in je bil ob svojem času poslanec Ludovika Filipa na ruskem dvoru, in je sploh imel poprej visoke službe.

Tržna poročila.

Iz Dunaja 6. decembra. Pretekli teden se je v enaki meri popraševalo in ponujalo. Iz Galicije in Rusije se je veliko žita pripeljalo. Cene, razun koruzine, se niso ni na eno ni na drugo stran dosti nagnile. V saboto je bil semenj precej mlačen kupci so precej velike cene ponujali, pa se niso nič opravili. Pšenice se je veliko ponujalo, ali kupci so se zelo držali, za to so prodajalci končno morali s cenami preteklega tedna zadovoljni biti. Prodalo se nij več kakor 25.000 c. cen. po 7 gld. 65 kr. do 8 gld. 35 kr. Rež se v ceni nij dosti spremenila. Prodajali so jo po 5 gld. 45 kr. do 6 gld. 50 kr. Ječmen je bil pri vsakem vaganu za 5 kr. dražji, kakor pretekli teden. Prodajali so ga po 5 gld. 10 do 5 gld. 47 kr. Koruza se je spet za 25 kr. proti prekletemu tednu podražila, in so novo blago iz Banata radi po 5 gld. 10 kr. colni cent plačevali. Oves je imel pa slab trg, cene so pa vendar ostale tiste, kakor oni teden. Bil je po 4 gld. 75 kr. do 5 gold. Moke se je po stari ceni malo prodalo. Črne pšenične moke je bilo več, kakor oni teden.

Iz Pešte 6. dec. Med tem ko so bili vsi tuji trgi mirni, je bil peštanski semenj prav živahen; precej iz začetka tedna so se rade dajale zadnje cene preteklega tedna pri vseh žitih, ker se nij veliko pripeljalo. Malini so se hoteli preskrbeti z dobro pšenico, za to so jo radi plačevali po 5 do 10 kr. dražje, bolj slaba pa je ostala pri zadnji ceni in se je je 13.000 centov poprodalo. Reži se je malo ponujalo, posebno lepe, da se je je komaj 10.000 vaganov prodalo. Lepega ječmena je manjkalo, za to se je srednji in slabi po 5 do 10 kr. dražje prodajal, kakor pretekli teden. Prodali so ga 30.000 vaganov. Koruze se je malo pripeljalo, in vso so kupci precej po 5 kr. dražje plačali. Ovsu se je 30.000 vaganov prodalo, proti koncu tedna se je za 2 kr. podražil. — Proso je bilo po 4 gld. 30 do 4 gld. 45 kr., pšeno po 7 gld. 60 do 7 gld. 80 kr. krompirja cent 2 gl. 50 do 2 gl. 75 kr., fižol je bil cent po 5 gld. do 5 gl. 50 kr., grah po 6 gld. do 6 gld. 50 kr. Mast po 39—42 gld. amerikska po 34—35 gld., špeh je bil po 30 do 31 gld., prekajen po 38—39 gld. Čisti med je bil po 21, boljši celo po 23 gld., vosek slabši po 82—84 gl. boljši po 94—96 gld.

Tržne cene.

V Ljubljani 10. decembra 1873.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — rež 5 gl. — kr.; — ječmen 4 gld. 20 kr.; — oves 2 gl. 10 kr.; — ajda 4 gl. 20 kr.; — proso 4 gl. 40 kr.; — koruza 4 gl. 60 kr.; — krompir 2 gl. 30 kr.; — fižol 6 gl. 80 kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 3 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 8 gld. 20 kr.; — mehka 5 gl. 50 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 7. dec. 90. 41. 28. 82. 44.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.

Naznanilo.

Čast imamo javno naznanjati, da smo gospodu

Avgustu Vertniku,

kateremu smo ob svojem času akvizicijsko opravilo izročili, to poslo vzeli in da smo ga popolno odpustili.

Zastopništvo „Avstr. Greshama“
v Ljubljani.

VALENTIN ZESCHKO.

(11—2)

Učni fant,

kmetskega stanu, prijetne postave, se sprejme takoj v mešani trgovini. Uči se 3—4 leta, se mora z vso obleko od doma preskrbljevati in poroštvo od svojih imeti, da je pošten. Natančneje pove ustno

M. Drobnič,

(10—3)

trgovec v Selnici na Dravi.